

Advies

Tarievendecreet en diverse bepalingen energie

Brussel,

Adviesvraag: Voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie
Adviesvrager: Annemie Turtelboom - Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie
Ontvangst adviesvraag: 7 april 2015
Adviestermijn: 30 dagen
Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)
Goedkeuring raad: 4 mei 2015
Het advies kwam tot stand in samenwerking met MINARAAD
die het goedkeurde op 30 april 2015

Mevrouw Annemie TURTELBOOM
Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie
Phoenixgebouw,
Koning Albert II-laan 19 bus 11
1210 BRUSSEL

contactpersoon
Peter Van Humbeeck
pvhumbeeck@serv.be

ons kenmerk
SERV_20150504_ontwerpdecreet_ADV

Brussel
4 mei 2015

Advies Voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie

Mevrouw de minister

Als bijlage vindt u het gezamenlijk advies van SERV en Minaraad op het bovenvermelde voorontwerp van decreet.

De raden vinden dit voorontwerp een gemiste kans om - naar aanleiding van de nieuwe bevoegdheid van Vlaanderen voor de regulering van de distributienettarieven en de reeds eerder besliste afschaffing van de 'gratis' kWh elektriciteit - de dringende en fundamentele discussie te voeren over de financiering van het energiebeleid en de prijszetting van energie en over de impact hiervan op de verschillende stakeholders (diverse gebruikers, producenten, leveranciers, netbeheerders), of om minstens duidelijkheid te brengen over de visie van de Vlaamse regering terzake. De richtsnoeren voor de regulering van de distributienettarieven lijken bovendien, zoals ze nu zijn uitgewerkt, meer problemen en nieuwe vragen op te roepen dan dat ze er oplossen. De raden herhalen dan ook hun vraag naar een maatschappelijk debat en een beleidsvisie, op basis van een heel ander proces en document dat wat nu voorligt.

In het advies vindt u tevens de specifieke opmerkingen en vragen bij het voorgestelde tarifair kader (algemene bepalingen, procedure voor de opmaak van een tariefmethodologie, procedure voor de goedkeuring van distributienettarieven, richtsnoeren, ...) en bij de diverse andere wijzigingen aan zowel het decreet Intergemeentelijke Samenwerking als het Energiedecreet.

De raden zijn steeds bereid tot nadere toelichting en kijken alvast uit naar uw reactie op dit advies.

Hoogachtend,

Caroline Copers
Voorzitter SERV

Iris Penninckx
Voorzitter Minaraad

Inhoud

Krachtlijnen	6
Advies	9
1 Inleiding	9
2 Tarieven en tariefregulering	9
2.1 Een gemiste kans.....	9
2.2 Tarifair kader – inhoudelijke bepalingen.....	12
2.3 Tarifair kader – procedures.....	14
2.4 Tarifair kader – gesloten distributienetten	16
2.5 Solidarisering opkoopkosten GSC	17
2.6 Boni uit het verleden	17
3 Overige bepalingen	18
3.1 Opheffing gratis kWh	18
3.2 Wijzigingen decreet Intergemeentelijke Samenwerking	20
3.3 Procedure technisch reglement	21
3.4 Berekening onrendabele toppen	21
3.5 Energieprestatieregelgeving	22
4 Bijlage 1: Analyse en opmerkingen richtsnoeren tariefregulering	23
5 Bijlage 2: Wettelijke bepalingen en richtsnoeren in enkele andere landen	31

Krachtlijnen

Een gemiste kans...

SERV en Minaraad hebben in eerdere adviezen herhaaldelijk gewezen op de **nood aan een beleidsvisie** op de financiering van het energiebeleid en de prijszetting van energie (o.a. tariefstructuren). De nieuwe bevoegdheid van Vlaanderen voor de regulering van de distributienettarieven en de reeds eerder besliste afschaffing van de 'gratis' kWh elektriciteit bieden daarvoor een goed aanknopingspunt.

De raden stellen echter vast dat dit debat niet wordt gevoerd en dat ook de opmaak en behandeling van het voorliggende voorontwerp van decreet een **gemiste kans** is om de fundamentele discussie te voeren of minstens duidelijkheid te brengen over de visie van de Vlaamse regering terzake. De richtsnoeren die nu zijn uitgewerkt lijken meer problemen en nieuwe vragen op te roepen dan dat ze er oplossen. Ze zijn vaag en intern niet altijd consistent waardoor het onduidelijk is wat de praktijk gaat zijn. Bij gebrek aan duidelijke beleidsvisie en richtlijnen, komen bovendien belangrijke maatschappelijke vraagstukken en politieke beleidskeuzes finaal te liggen bij actoren die uiteindelijk tariefstructuren en tarieven moeten voorstellen of goedkeuren (netbeheerders en de regulator), terwijl die politieke beleidskeuzes niet thuishoren op dat niveau.

De raden beseffen dat de Vlaamse wetgever zich als gevolg van de Europese regels uiterst terughoudend zal moeten opstellen bij het vastleggen van richtsnoeren of het geven van richtlijnen inzake tariefregulering aan de VREG. Daarom werd in een eerder advies voorgesteld dat de richtsnoeren tot stand zouden komen in onderlinge **dialog** tussen alle betrokkenen, en dat de **VREG** daarbij duidelijk zou aangeven waar (en waar niet) hij (meer) politiek/maatschappelijke sturing nodig acht. Vervolgens kan dan worden bekeken welke van die richtlijnen in de **regelgeving** kunnen worden opgenomen in richtsnoeren met respect voor de Europese regels en voor welke dat niet mogelijk is. Voor die laatste categorie kan ook gewerkt worden met **alternatieven** qua financieringswijze (cf. opmerkingen bij richtsnoer 9) en met alternatieven voor regelgeving, zoals een aanbeveling aan de regulator of eventueel een protocolakkoord tussen de regulator en de regering.

Die dialoog lijkt helaas niet gebeurd te zijn en de VREG heeft in een eerder advies enkel aangegeven welke inhoudelijke en procedurele tarifaire regels uit de derde Europese energierichtlijnen letterlijk kunnen overgenomen worden. Het resultaat is dat we vandaag nog bijna nergens staan in het debat. De raden herhalen dan ook hun vraag naar een **maatschappelijk debat** en een **beleidsvisie**, op basis van een heel ander proces en document dat wat nu voorligt.

Tarifair kader

De raden formuleren in het advies meerdere opmerkingen en vragen bij het voorgestelde **tarifair kader** (algemene bepalingen, procedure voor de opmaak van een tariefmethodologie, procedure voor de goedkeuring van distributienettarieven, richtsnoeren, ...)

De belangrijkste bemerkingen betreffen de **inhoudelijke richtsnoeren**. Zoals de richtsnoeren nu zijn uitgewerkt, voldoen ze niet aan de voorwaarden die daaraan moeten worden gesteld. Sommige richtsnoeren kunnen aanleiding geven tot juridische discussies (bv. richtsnoer 19), zijn vaag omschreven terwijl hun interpretatie soms van groot belang is (bv. richtsnoer 4) of lijken onderling moeilijk verzoenbaar (bv. richtsnoeren 15 en 20). Het is ook onduidelijk waarom de formulering van een aantal richtsnoeren afwijkt van de Europese regelgeving (bv. richtsnoer

18) of de vroegere federale richtsnoeren (bv. richtsnoer 7). Nog andere richtsnoeren lijken een belangrijke beleidskeuze in te houden zonder dat dit transparant gebeurt op basis van een algemene beleidsvisie (bv. richtsnoer 20).

De raden wijzen in hun advies tevens op een alternatief voor richtsnoer 9, nl. om de kosten voor de **openbare dienstverplichtingen** niet te financieren via gereguleerde tarieven, maar te financieren via aparte belastingen, taksen, bijdragen of heffingen op de energiefactuur, of via tegemoetkomingen, subsidies of fiscale instrumenten buiten de energiefactuur. Hierdoor vallen ze buiten de tariefbevoegdheid van de regulator en hebben de Vlaamse regering en het Vlaams parlement de volledige bevoegdheid om de wijze waarop de verrekening van de kosten gebeurt te regelen (cf. supra omtrent maatschappelijke keuzes die niet aan de regulator en de netbeheerders kunnen worden overgelaten). Binnen de bestaande regeling, verwelkomen de raden alvast dat het plafond op de **solidarisering** tussen de distributienetbeheerders van de kosten van de minimumsteun voor groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten zou worden geschrapt. Maar dit neemt niet weg dat een bredere discussie nodig is, over de financiering en solidarisering van de kosten van alle sociale en ecologische openbare dienstverplichtingen, binnen een ruimer kader.

De raden kunnen verder niet akkoord gaan met de voorgestelde formulering en motivering van het artikel in het voorontwerp dat bepaalt dat de nog open staande **boni uit het verleden** die voor 1 januari 2013 werden opgebouwd niet in de tarieven worden verrekend maar door de distributienetbeheerder aan zijn aandeelhouders worden uitgekeerd. De vraag is immers niet of de aandeelhouders erop rekenen, maar of ze er 'recht' op hebben. Boni op de niet-beheersbare kosten moeten volgens de raden worden teruggegeven aan de klanten. Ten gronde kan men zich de vraag stellen of het wel aan de wetgever toekomt om dit te regelen, en niet eerder aan de regulator.

Overige bepalingen

Het advies bevat bemerkings bij de diverse andere wijzigingen aan zowel het decreet Intergemeentelijke Samenwerking als het Energiedecreet.

De raden nemen akte van de **schrapping van de 'gratis' kWh elektriciteit**. Zij vragen dat de effecten van de schrapping van de gratis kilowattuur worden bewaakt en becijferd, in het bijzonder voor de sociaal kwetsbare groepen waarvan een aantal gezinnen (i.c. gezinnen met een bovengemiddelde gezinsgrootte en een laag verbruik) als gevolg van de schrapping van de gratis kilowattuur wellicht te maken krijgt met een hogere elektriciteitsfactuur. Cijfers uit eerdere rapporten bevestigen dat deze sociale problematiek alle aandacht verdient. De afschaffing van de 'gratis' kWh elektriciteit is volgens de raden bovendien een geschikt moment om de discussie te voeren over de financiering van het energiebeleid en tariefstructuren, en de impact hiervan op de verschillende stakeholders (diverse gebruikers, producenten, leveranciers, netbeheerders). In het bijzonder gaat het dan ook over de eventuele zin en rol van een progressieve prijszetting van energie voor huishoudelijke verbruikers of van prijszetting in functie van het moment waarop wordt verbruikt. De raden herhalen hun vraag om deze discussies dringend te voeren (cf. supra).

Naar aanleiding van de voorgestelde wijzigingen aan het decreet Intergemeentelijke Samenwerking wijzen de raden erop dat de **discussie over de organisatie van het Vlaams distributienetbeheer** die de komende maanden en jaren zal worden gevoerd uitermate belangrijk is, en in het bijzonder ook heel wat belangrijke maatschappelijke aspecten bevat. Bijgevolg dringen de raden erop aan dat deze discussie niet louter tussen netbeheerders onderling en met de lokale en Vlaamse politieke actoren worden gevoerd, maar voorwerp

uitmaakt van een transparant en onderbouwd debat (conceptnota, advies- en consultatieproces, ...). De sterk geëvolueerde en evoluerende energiemarkt moet meegenomen worden in de discussie over de toekomstige organisatie en rollen van de netbeheerders.

Advies

1 Inleiding

De SERV en de Minaraad werden op 7 april 2015 om advies gevraagd over een voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie. Dat voorontwerp bevat wijzigingen aan zowel het decreet Intergemeentelijke Samenwerking als het Energiedecreet. Het voorontwerp regelt o.a. de procedure en richtsnoeren voor de regulering van de distributienettarieven door de VREG maar bevat ook diverse andere belangrijke bepalingen.

Hierna wordt eerst ingegaan op de bepalingen die te maken hebben met tarieven en tariefregulering. Vervolgens komen de andere bepalingen van het voorontwerp van decreet aan bod.

2 Tarieven en tariefregulering

2.1 Een gemiste kans...

SERV en Minaraad hebben in eerdere adviezen herhaaldelijk gewezen op de nood aan een algemene visie op de financiering van het energiebeleid en de prijszetting van energie. De nieuwe bevoegdheid van Vlaanderen voor de regulering van de distributienettarieven en de reeds eerder besliste afschaffing van de 'gratis' kWh elektriciteit bieden daarvoor een goed aanknopingspunt.

Het betreft o.a. de vragen: (1) welke kosten moeten worden gefinancierd via de energiefactuur of via andere financieringsbronnen en waarom (evt. ook: welke wel, welk niet?); (2) Indien dit zou gebeuren via de energiefactuur, via welke factuur dan (via welke marktactoren: leveranciers, netbeheerders...? en via welke energiedragers: elektriciteit, gas, stookolie?); (3) en via welke modaliteiten, waarbij o.a. de vragen aan de orde zijn wie betaalt (en evt. de baten ontvangt, verdelingsvraagstuk) en op welke manier (bv. voor elektriciteit: kwh gebaseerd - capaciteitsgebaseerd - progressief - degressief...).

De onderstaande kader bevat een overzicht van enkele **belangrijke beleidsvragen** die daarbij aan de orde zijn, specifiek voor de aard en de rol van de nettarieven.

De raden stellen vast dat dit **debat niet wordt gevoerd** en dat ook de opmaak en behandeling van het voorliggende tarievendecreet een gemiste kans is om de fundamentele discussie te voeren of minstens duidelijkheid te brengen over de visie van de Vlaamse regering terzake.

Bij **gebrek aan duidelijke beleidsvisie** en richtlijnen, komen bovendien belangrijke politiek-maatschappelijke beleidsvragen finaal te liggen bij actoren die uiteindelijk tariefstructuren en tarieven moeten voorstellen of goedkeuren (netbeheerders en de regulator), terwijl die niet thuishoren op dat niveau.

Enkele discussies over de aard en rol van nettarieven

- Rol van nettarieven in financiering van ... (versus andere financieringsmogelijkheden)
- Sociaal en ecologisch beleid (ODV inzake groene stroom, WKK, sociale ODV, REG-ODV, ...)
 - Netinvesteringen
 - Gemeenten
- Rol van nettarieven in sturing van ... (versus andere sturingsmogelijkheden)
- Netinvesteringen en kwaliteit
 - Netbeheer
 - Energiegebruik, netgebruik, ...
- Differentiatie van tarieven?
- Uniform tarief – diverse tarieven (sturing via tarieven) – deels geharmoniseerde tarieven (bv. ODV)?
 - Ruimtelijke differentiatie/solidarisering?
 - Sociale differentiatie/solidarisering?
 - Differentiatie bedrijven/gezinnen, consumenten/prosumenten?
 - Progressief/degressief karakter van tarieven?
 - Differentiatie in de tijd (time of use)?
- Mogelijkheden tot beperking van de hoogte van de nettarieven?
- Efficiëntiewinsten bij beheersbare kosten (aard, omvang)?
 - Efficiëntiewinsten bij niet-beheersbare kosten (ODV's)?
 - Aanvaardbaarheid diverse kostencomponenten?
 - Maximumtarieven?
 - Onderscheid gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten
- Timing van doorrekening van kosten?
- Meerjarentarieven?
 - Doorschuiving kosten naar toekomst, ...?

De raden beseffen ten volle dat de Europese regels niet toelaten dat de regering of de decreetgever regels of richtlijnen zouden vastleggen die de bevoegdheid van de regulator inzake tariefregulering zouden beperken. De **Europese regels** stellen duidelijk dat de distributietarieven of de berekeningsmethodes hiervoor goedkeuren of vaststellen tot de exclusieve en autonome bevoegdheid van de regulator behoort, en dat de regulator niet onderworpen mag zijn aan een hiërarchische overheid. Hij moet zelfstandig besluiten kunnen nemen, onafhankelijk van enige politieke, publieke of private entiteit, en zijn bestuurders en zijn personeel mogen bij het verrichten van hun reguleringstaken geen directe instructies verlangen of ontvangen van regeringen of andere publieke of particuliere entiteiten. De reden is dat men vindt dat tariefregulering door onafhankelijke regulatoren, en niet door de politieke overheid, nodig is omdat het gaat om kapitaalintensieve investeringen met een lange levensduur die enkel zullen gebeuren in een stabiel en voorspelbaar reguleringskader. Men gaat ervan uit dat de politiek zo'n stabiel en voorspelbaar kader minder goed kan bieden. Een tweede reden is dat een onafhankelijke regulator beter dan de politiek in staat wordt geacht om een 'level playing field' te verzekeren voor alle marktpartijen, omdat overheden vaak zelf belangen hebben in de energiesector (bv. bij intercommunales).

Aan de andere kant is de regulering van de distributienettarieven een maatschappelijk zeer belangrijke bevoegdheid, doorspekt met talrijke **maatschappelijke vragen** die zoals gezegd ook maatschappelijke keuzes inhouden die niet aan de regulator (of de netbeheerders) alleen kunnen worden overgelaten.

Om die reden is in de Europese regelgeving voorzien dat de overheid regels of **richtsnoeren** kan bepalen waarmee de regulator rekening moet houden. Om te vermijden dat de overheid op het terrein van de regulator komt, stelt de tekst van de Richtlijnen echter duidelijk dat de algemene beleidsrichtsnoeren geen betrekking kunnen hebben op de taken van de regulator¹. Er blijft dus onduidelijkheid over de vraag hoever zulke richtlijnen kunnen gaan, of m.a.w. in hoeverre de tariefregulering een volledige en exclusieve bevoegdheid is van de regulator dan wel in hoeverre de politiek kan beslissen over maatschappelijk relevante keuzes die verband houden met de vastlegging van de distributienettarieven.

Dat heeft als gevolg dat de Vlaamse wetgever zich uiterst **terughoudend** zal moeten opstellen bij het vastleggen of geven van richtlijnen aan de regulator. Indien dat niet het geval is, kan verwacht worden dat de regulator hiertegen een juridische procedure opstart, met conflicten en rechtsonzekerheid als gevolg. Bovendien zouden ook marktpartijen dit kunnen aangrijpen om tarieven juridisch aan te vechten, of om beslissingen zo lang mogelijk uit te stellen door juridische procedures uit te putten.

Daarom werd in een eerder advies² voorgesteld dat de richtsnoeren tot stand zouden komen in onderlinge **dialog** tussen alle betrokkenen, en dat de **VREG** daarbij duidelijk zou aangeven waar (en waar niet) hij (meer) politiek/maatschappelijke sturing nodig acht³. Vervolgens kan worden bekeken welke van die richtlijnen in de regelgeving kunnen worden opgenomen in richtsnoeren met respect voor de Europese regels en voor welke dat niet mogelijk is. Voor die laatste categorie kan dan gewerkt worden met alternatieven qua financieringswijze (cf. infra, opmerkingen bij richtsnoer 9) en met alternatieven voor regelgeving, zoals een aanbeveling aan de regulator of eventueel een protocolakkoord tussen de regulator en de regering. Die moeten dan vooral inhoudelijk richting geven aan de maatschappelijke keuzes op het terrein van de tariefregulering.

Die dialoog lijkt helaas **niet gebeurd** te zijn en de VREG heeft in een eerder advies⁴ enkel aangegeven welke inhoudelijke en procedurele tarifaire regels uit de derde Europese energierichtlijnen letterlijk kunnen overgenomen worden.

Het resultaat is volgens de raden dat we **vandaag nog bijna nergens staan in het debat**. De richtsnoeren die nu zijn uitgewerkt in de regelgeving lijken bovendien **meer problemen en nieuwe vragen** op te roepen dan dat ze er oplossen (zie verder). Ze zijn vaag en intern niet altijd consistent waardoor het onduidelijk is wat de praktijk gaat zijn en waardoor belangrijke maatschappelijke keuzes komen te liggen waar die niet thuis horen (bij de regulator).

¹ De Interpretatieve Nota van de Europese Commissie stelt terzake: "The Electricity and Gas Directives do not deprive the government of the possibility of establishing and issuing its national energy policy. This means that, depending on the national constitution, it could be the government's competency to determine the policy framework within which the NRA must operate, e.g. concerning security of supply, renewables or energy efficiency targets. However, general energy policy guidelines issued by the government must not encroach on the NRA's independence and autonomy".

² <http://www.serv.be/serv/publicatie/advies-over-de-vreg>

³ Een OESO rapport schrijft hierover: "Regulators are always subject to political pressure, because they make decisions about things that politicians care about. Political independence in the sense of such pressure being absent is an oxymoron. Independence, instead, should be seen as giving regulators the means to participate in the policy process to the extent this is needed for them to be able to function, recalling that the main functions are to bring more time consistency into the decision-making process and containment of opportunistic behavior". OECD (2011a).

⁴ <http://www.vreg.be/sites/default/files/adviezen/adv-2013-08.pdf>

De raden herhalen dan ook hun vraag naar een maatschappelijk debat en een beleidsvisie, op basis van een heel ander proces en document dat wat nu voorligt.

2.2 Tarifair kader – inhoudelijke bepalingen

Voorontwerp van decreet

Art. 8 en art. 10 bevatten **algemene bepalingen** inzake tarieven.

Art. 16 bevat **richtsnoeren** voor de tariefmethodologie en de tarieven waarmee de VREG rekening moet houden.

Bemerkingen

- De richtsnoeren moeten conform de Europese regels de bevoegdheid van de regulator respecteren en mogen ze dus niet op het terrein van de ‘technische’ tariefregulering zelf komen⁵. Ze moeten volgens de raden bovendien ruimte laten voor nieuwe inzichten aangezien veel lidstaten nog voortdurend optimale tariefmethododes trachten te vinden in een onzeker en sterk wijzigend energielandschap⁶. Ze moeten ook duidelijk zijn, geen interpretatie toelaten en onderling coherent zijn (zie ook bijlage 2 met voorbeelden uit andere landen).
- Volgens de raden **voldoen de voorgestelde richtsnoeren niet** aan deze voorwaarden. Een aantal zijn geen probleem. Maar andere richtsnoeren lijken op het terrein te zitten van de ‘technische’ tariefregulering waarvoor enkel en alleen de VREG bevoegd is (Richtsnoeren 2, 19, 20). Sommige zijn vaag omschreven waardoor de interpretatie kan verschillen (richtsnoeren 4, 7, 8, 10, 15, 20) terwijl hun interpretatie van groot belang is. Andere lijken onderling moeilijker verzoenbaar (bv. richtsnoeren 15 en 20). Het is ook onduidelijk waarom de formulering van een aantal richtsnoeren afwijkt van de Europese regelgeving of de vroegere federale richtsnoeren (waarvan het overigens onduidelijk of die wel rechtsgeldig waren⁷) (Richtsnoeren 4, 14, 15, 18). Ook de memorie van toelichting geeft zeer weinig uitleg. Voor een meer gedetailleerde analyse en specifieke vragen bij de verschillende richtsnoeren wordt verwezen naar de **tabel in bijlage** bij dit advies.
- Een alternatief voor **richtsnoer 9** is om de kosten voor de openbare dienstverplichtingen niet te financieren via gereguleerde tarieven, maar te financieren via aparte belastingen, taksen, bijdragen of heffingen op de energiefactuur, of via tegemoetkomingen, subsidies of fiscale instrumenten buiten de energiefactuur. Hierdoor vallen ze buiten de tariefbevoegdheid van de regulator en hebben de Vlaamse regering en het Vlaams parlement de volledige bevoegdheid om de wijze waarop de verrekening van de kosten

⁵ Zie derde energiepakket en Interpretatieve Nota van de Europese Commissie.

⁶ Zie bv. de RIIO-tariefregulering die door Ofgem in het VK werd ingevoerd voor elektriciteit om beter te kunnen inspelen op belangrijke ontwikkelingen in de energiesector, zoals de omvangrijke investeringen die nodig zullen zijn om het net in de toekomstig betrouwbaar en veilig te houden en de maatregelen die nodig zullen zijn om te gaan met de veranderingen in vraag en aanbod in een koolstofarme energievoorziening. RIIO staat voor Revenu = Incentives + Innovation + Outputs. Zie <https://www.ofgem.gov.uk/network-regulation-riio-model>

⁷ Cf. verzoek tot nietigverklaring van de wet door de CREG bij het Grondwettelijk Hof en de klacht van de CREG bij de Europese Commissie. Zie hierover tevens het advies van de Raad van State van 31 mei 2011 over een voorontwerp van wet “tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen”.

gebeurt te regelen (cf. supra 2.1. omtrent maatschappelijke keuzes die niet aan de regulator en de netbeheerders kunnen worden overgelaten).

- De raden wensen ook specifieke bemerkingen te maken bij **richtsnoer 20**⁸. Er bestaat grote onduidelijkheid over de betekenis en draagwijdte ervan (zie ook bijlage 1 voor meerdere vragen in dit verband). Volgens bepaalde interpretaties van het Vlaams regeerakkoord verwijst een ‘zuiver netgerelateerd tarief’ naar het engagement van de Vlaamse regering om ervoor te zorgen dat de openbare dienstverplichtingen niet langer worden gefinancierd uit de nettarieven maar uit een uniforme Vlaamse bijdrage⁹, maar dit is niet duidelijk uit de tekst of de memorie van toelichting. Het is ook onduidelijk of een tarief ‘dat de capaciteit die klant reserveert reflecteert’ betekent dat dit zou gelden voor alle tariefcomponenten of voor een deel. Bovendien moet er over gewaakt worden dat de invoering van een dergelijk capaciteitstarief verzoenbaar is met richtsnoer 15 (de structuur van de tarieven bevordert het rationeel gebruik). In elk geval is dit een belangrijke discussie die transparant zou moeten verlopen, op basis van een algemene beleidsvisie (cf. supra, deel 2.1).
- Los van het voorgaande, beklemtonen de raden het **belang van een goede wettelijke basis** voor de tariefbevoegdheid van de VREG (cf. negatieve ervaringen op federaal niveau met heel wat juridische procedures bij het Hof van Beroep, het Grondwettelijk Hof en het Europees Hof van Justitie als gevolg).
- Een wettelijke regeling voor de tariefbevoegdheid van de VREG moet volgens de raden niet enkel de nodige richtsnoeren, maar ook **informatierechten en controlebevoegdheden** geven aan de VREG om zijn nieuwe taak te kunnen uitvoeren. Die lijken te ontbreken in het voorontwerp. De raden vragen dan ook dat wordt nagekeken of de bestaande informatierechten en controlebevoegdheden van de VREG volstaan in het licht van de nieuwe tariefbevoegdheid. Het is immers cruciaal dat de VREG kan terugvallen op verplichtingen van de netbeheerders om de nodige informatie tijdig en in het benodigde detail te verkrijgen, en op instrumenten die helpen te verzekeren dat de ontvangen informatie adequaat is gelet op de informatieasymmetrie tussen regulator en gereguleerde. Zo niet kunnen de informatieasymmetrie en informatieafhankelijkheid gemakkelijk leiden tot gebreken in het functioneren van een regulator.
- Art. 10 omschrijft in algemene termen de **doelstelling van tariefregulering**. De raden vragen waarom die wordt beperkt tot “een stabiele en voorzienbare regulering bevorderen die bijdraagt tot de goede werking van de vrijgemaakte markt en die de distributienetbeheerders in staat stelt de noodzakelijke investeringen in hun distributienetten uit te voeren”. De gangbare doelstellingen van tariefregulering zijn immers ruimer dan dat. Tariefregulering is traditioneel vooral bedoeld om overwinsten bij de DNB’s (natuurlijk monopolie) weg te halen en kostenefficiënte te stimuleren, en tegelijkertijd te vermijden dat vooral of uitsluitend bespaard wordt op investeringen in infrastructuur of op de kwaliteit van de diensten, of dat incentives voor investeringen in innovatie en proefprojecten wegvallen. Nettarieven sturen bovendien ook de gebruikers van het net (zowel afname als injectie) in

⁸ Richtsnoer 20 luidt: “Distributienettarieven worden hervormd tot een zuiver netgerelateerd tarief per doelgroep dat de capaciteit die een klant reserveert reflecteert. De tarieven zijn kostenreflectief voor afname en injectie, houdt rekening met de kosten voor aanleg en gebruik van het net en regionaal objectieveerbare verschillen worden geïntegreerd”.

⁹ Zie bv. http://www.gva.be/cnt/dmf20140723_01189146/gratis-kwh-elektriciteit-en-gratis-m-water-worden-afgeschaft

hun gedrag en gebruik van het net. Zowel de tariefmethode als de hoogte van de tarieven als de structuur van de tarieven zijn daarbij van belang.

- Art. 8 stelt dat de aansluiting op en het gebruik van het distributienet voor de afname en/of injectie van elektriciteit of aardgas, met inbegrip van de meetdiensten en, in voorkomend geval, de ondersteunende diensten en de openbardienstverplichtingen, het voorwerp uitmaken van gereguleerde tarieven. De formulering van art. 8 lijkt in te houden dat alle **openbardienstverplichtingen** het voorwerp uitmaken (en moeten uitmaken) van gereguleerde tarieven. Dat geldt vandaag voor sommige openbardienstverplichtingen maar niet voor alle (bv. niet voor openbardienstverplichtingen opgelegd aan stookolieleveranciers of voor openbardienstverplichtingen die worden gefinancierd met algemene middelen). De formulering is dus niet correct. Verder verwijzen de raden naar hun reeds gemaakte opmerkingen bij richtsnoer 9.

2.3 Tarifair kader – procedures

Voorontwerp van decreet

Het voorontwerp bevat in uitvoering van de Europese richtlijnen en de 6^e staats hervorming de **procedures** voor zowel de opmaak van een tariefmethodologie als de goedkeuring van distributienettarieven door de VREG. Deze procedures zijn geïnspireerd op de vroegere federale procedures toen de CREG nog bevoegd was, maar werden vereenvoudigd en concreter gemaakt o.a. door duidelijke termijnen in te schrijven (i.p.v. ‘binnen een redelijke termijn’).

De procedures van het voorontwerp gelden enkel voor zover de distributienetbeheerders en de VREG geen onderling akkoord bereiken over de overlegprocedure rond het ontwerp van tariefmethodologie en de indienings- en goedkeuringsprocedure van de tariefvoorstellen. Daarnaast bevat het voorontwerp een reeks **waarborgen** voor transparantie, inspraak, motivering e.d.

Het voorontwerp voorziet tevens dat **beroep** tegen tariefbeslissingen kan worden aangetekend bij het Hof van Beroep te Brussel

Bemerkingen

- De raden wijzen erop dat **transparantie en publieke verantwoording belangrijke vereisten** zijn voor regulatoren als keerzijde van hun onafhankelijkheid ten aanzien van de overheid en als waarborg voor hun onpartijdigheid ten aanzien van de marktactoren. Tot dusver was dit voor de VREG slechts summier uitgewerkt in de Vlaamse regelgeving¹⁰. De raden **waarderen** dan ook dat het voorontwerp in het kader van de tariefbevoegdheid van de VREG een reeks waarborgen bevat voor de documentering en transparantie van het overleg met de netbeheerders, de inspraak van alle belanghebbenden over het ontwerp van tariefmethodologie, de onafhankelijkheid van de VREG, de motivering door de VREG van al zijn besluiten en beslissingen en de openbaarmaking daarvan, en de vertrouwelijke behandeling van bepaalde informatie. Deze bepalingen moeten in overeenstemming zijn met het transparantiebeginsel van de Europese Richtlijnen, het decreet betreffende de

¹⁰ De SERV vroeg daarom in een eerder advies om te zorgen voor een wettelijke verplichting voor de VREG om te consulteren en de motivering en verantwoording van beslissingen van de VREG beter te regelen. Zie <http://www.serv.be/serv/publicatie/advies-over-de-vreg>

openbaarheid van bestuur en de wet betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen.

- De raden beschouwen de regeling van het decreet als **minimumwaarborgen**. Daarmee wordt bedoeld dat het aangewezen is dat de VREG maximale transparantie en consultatie inbouwt in het kader van de opmaak van de tariefmethodologie, zonder dat dit dus noodzakelijk allemaal wettelijk kan of moet worden vastgelegd. In die zin kan het nuttig zijn dat de VREG over bepaalde deelaspecten aparte consultaties organiseert met academische experts en stakeholders, parallel of voorafgaand aan het wettelijk voorgeschreven overleg met de netbeheerders en de voorziene formele openbare raadpleging.
- De raden vragen dat het voorliggende decreet wordt aangegrepen om **ook op andere cruciale bevoegdheden** van de VREG met belangrijke maatschappelijke aspecten (bv. goedkeuring investeringsplannen) de nodige wettelijke minimumwaarborgen voor transparantie en consultatie in te schrijven¹¹.
- Positief is dat in de voorgestelde procedures wordt gewerkt met **duidelijke termijnen**, in tegenstelling tot de vroegere federale regelgeving ('binnen een redelijke termijn'). Wel moeten deze **termijnen haalbaar zijn**, zodat het halen van de vooropgestelde termijnen niet ten koste gaat van de kwaliteit van de besluitvorming.
- De raden vragen dat in het voorontwerp wordt ingeschreven dat de VREG in zijn tariefbeslissing rekening moet houden met een **redelijke implementatietermijn** voor de leveranciers voordat de tarieven effectief in werking kunnen treden, aangezien de toegangshouders/leveranciers instaan voor de doorrekening van de tarieven aan de netgebruikers. Ook voor de netgebruikers is een redelijke termijn wenselijk.
- De raden vragen om te verduidelijken of de uitdrukkelijke **motivering** van de bestuurshandelingen inhoudt dat VREG telkens moet motiveren dat zijn tariefmethodologie en tariefbeslissingen voldoen aan elk van de richtsnoeren van art. 14 van het voorontwerp. Dat lijkt niet wenselijk zoals de richtsnoeren nu zijn uitgewerkt omdat die nu te veel interpretatie toelaten (zie verder). Aan de andere kant zijn er diverse aspecten waarvoor een uitdrukkelijke specifieke motiveringsplicht wenselijk lijkt (bv. toewijzing of verdeling van de kosten over klantengroepen). M.a.w. voldoet de voorgestelde regeling niet op dit vlak. In aanvulling op de reeds opgenomen algemene bepalingen rond motivering vragen de raden dat er ook een lijst van specifieke motiveringsplichten wordt opgenomen in het decreet.
- Onduidelijk is verder, in het licht van het beheersen van **administratieve lasten**, waarom het noodzakelijk is dat de distributienetbeheerders hun tariefvoorstellen in *drie exemplaren* aan de VREG moeten bezorgen, aangezien zij tegelijk ook een elektronische versie van het tariefvoorstel moeten bezorgen dat de VREG kan bewerken.
- Onduidelijk is ook waarom de bepalingen van art. 4.1.31. §3 zijn opgenomen onder de procedures. Ze zijn immers inhoudelijk van aard lijken daarom eerder thuis te horen onder de **inhoudelijke bepalingen** van art. 4.1.32. §1¹².

¹¹ Zie <http://www.serv.be/serv/publicatie/advies-over-de-vreg>

¹² Art. 4.1.31. §3 luidt: "Na het volgen van de procedure, vermeld in paragraaf 1 en 2, stelt de VREG de tariefmethodologie vast. Onverminderd de toepassing van de algemene boekhoudkundige normen en regels, preciseert die tariefmethodologie onder andere : (1) het verband tussen de door de VREG toegestane inkomsten uit de distributienettarieven en de kosten van de distributienetbeheerders; (2) de definitie van de kostencategorieën; (3) de algemene tariefstructuur, tariefdragers en de klantengroepen.

- De raden onderschrijven de motivering in de memorie van toelichting om te kiezen voor het **Hof van Beroep te Brussel** als meest adequate rechtbank voor de beroepen tegen de tariefbeslissingen van de VREG.

2.4 Tarifair kader – gesloten distributienetten

Voorontwerp van decreet

Het voorontwerp bevat een afwijkend **tarifair kader voor gesloten distributienetten**. In tegenstelling tot de gereguleerde tarieven van de distributienetbeheerders, waarvoor een decretaal voorgeschreven en gedetailleerde goedkeuringsprocedure geldt, is dit hier niet het geval. Het decretaal kader bevat enkel een aantal algemene richtsnoeren die gelden voor de beheerder van een gesloten distributienet. Deze beheerders worden vrijgesteld van hun verplichting tot voorafgaande voorlegging ter goedkeuring van hun tarieven aan de VREG.

Bemerkingen

- De voorgestelde regeling is **conform de Europese regels**. Art. 28 van de Derde Elektriciteitsrichtlijn (en Derde Aardgasrichtlijn) geeft de lidstaten de mogelijkheid om bepaalde netten als gesloten distributienetten te classificeren als aan bepaalde, stringente voorwaarden is voldaan. De reden is dat soms om veiligheids- of efficiëntieredenen een apart netbeheer noodzakelijk is (bv. bij sommige geïntegreerde productieprocessen) of omdat in sommige gevallen het netbeheer overdragen aan een publieke netbeheerder enkel zou zorgen voor administratieve kosten en weinig of geen baten (gezien de bijzondere aard van de betrekking tussen de beheerder van het gesloten distributienet en de gebruikers van dit net). Een gesloten distributienet is dus een bijzondere vorm van een distributienet. De beheerder van het gesloten distributienet moet in principe voldoen aan dezelfde vereisten als deze die zijn opgelegd aan de “gewone” netbeheerders, met enkele beperkte maar belangrijke uitzonderingen, waaronder ook geen verplichte voorafgaandelijke goedkeuring van tarieven.
- Een aandachtspunt blijft wel, zoals eerder door SERV en Minaraad gesteld, ervoor te zorgen dat de regelgeving **ontwijkgedrag** zoveel mogelijk vermijdt en zeker niet stimuleert¹³. Decentrale productie en energie-efficiëntie mogen aan de andere kant echter niet ontmoedigd worden door het niet toekennen van nieuwe gesloten distributienetten gezien hun bijdrage aan bevoorradingszekerheid en de energie-efficiëntie en hernieuwbare energie doelstellingen. De VREG moet daarom de evoluties inzake gesloten distributienetten goed monitoren (aantal, omvang, volumes) en deze informatie verwerken in haar bestaande rapportages. Dit moet ook toelaten om erop toe te zien dat de financiering van de kosten verbonden aan het beheer van het publieke distributienet niet in het gedrang komt. . .
- Het voorontwerp en de memorie van toelichting zijn **onduidelijk over de bevoegdheid van de VREG** in geval van gesloten distributienetten. De memorie stelt dat de VREG slechts wordt betrokken om de tarieven *na te kijken en goed te keuren* indien een gebruiker van een gesloten distributienet de op dit net van toepassing zijnde tarieven betwist. Dit staat niet in de tekst van het decreet zelf.

¹³ SERV, Minaraad (2011). Advies Omzetting EU-richtlijnen derde Europese energiepakket. Brussel, 2/3 februari 2011.

- (detail): **foute formulering in de memorie**: “Er is (...) niet voorzien in een a posteriori controle zodat de VREG enkel ex post factum kan nagaan of aan de voorwaarden van dit artikel is voldaan” (moet a priori zijn).

2.5 Solidarisering opkoopkosten GSC

Voorontwerp van decreet

In uitvoering van het Vlaams regeerakkoord wordt het **plafond op de solidarisering** tussen de distributienetbeheerders van de kosten van de minimumsteun voor groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten **geschrapt**.

Bemerkingen

- De raden verwijzen vooreerst naar hun bemerkingen supra bij richtsnoer 9 (financiering openbare dienstverplichtingen) en hun vraag naar een **breder debat** en beleidsvisie terzake.
- Binnen de huidige regeling, **verwelkomen** de raden evenwel de voorgestelde wijziging. In het verleden hebben zij immers meermaals gevraagd naar een volledige solidarisering van de opkoopkosten tussen de distributienetbeheerders¹⁴. Dat is nodig omdat in sommige netgebieden tot vijf keer meer PV-vermogen geïnstalleerd staat per geleverde eenheid elektriciteit. Omdat de huidige solidarisering beperkt is, kunnen de doorgerekende kosten van de certificaten systemen in de nettarieven behoorlijk verschillen tussen de netgebieden. Dit is niet wenselijk.
- Om dezelfde reden zijn de raden, voorstander van een **solidarisering van de kosten van alle sociale en ecologische openbare dienstverplichtingen**, binnen een ruimer kader. Met name moeten daarbij enkele vragen worden beantwoord (cf. supra deel 2.1): (1) moeten openbare dienstverplichtingen worden gefinancierd via de energiefactuur of via andere financieringsbronnen en waarom (evt. ook: welke wel, welk niet?); (2) Indien dit zou gebeuren via de energiefactuur, via welke factuur dan (welke energiedragers: elektriciteit, gas, stookolie?); (3) en via welke modaliteiten, waarbij o.a. de vragen aan de orde zijn wie betaalt (verdelingsvraagstuk) en op welke manier (bv. voor elektriciteit: kwh gebaseerd - capaciteitsgebaseerd – progressief - degressief...).

2.6 Boni uit het verleden

Voorontwerp van decreet

Art. 34 van het voorontwerp bepaalt dat de nog open staande **boni uit het verleden** die voor 1 januari 2013 werden opgebouwd, en waarvan de VREG de omvang bepaalt, niet in de tarieven worden verrekend maar door de distributienetbeheerder aan zijn **aandeelhouders** worden uitgekeerd. Als motivering geldt dat de gemeenten die boni in veel gevallen reeds in hun boekhouding hebben opgenomen en daar op rekenen.

¹⁴ http://www.serv.be/sites/default/files/documenten/SERV_ADV_20130124_verzameldecreet_energie.pdf

Bemerkingen

- ▀ De raden kunnen **niet akkoord** gaan met de voorgestelde formulering en motivering van het artikel. De vraag is niet of de aandeelhouders erop rekenen, maar of ze er ‘recht’ op hebben. Uit de eerdere parlementaire bespreking blijkt dat de boni op de beheersbare kosten worden bedoeld¹⁵, maar dat blijkt niet duidelijk uit de tekst van het decreet of uit de memorie van toelichting. Die zouden kunnen gelezen worden alsof ook de boni op de niet-beheersbare kosten aan de aandeelhouders moeten worden uitgekeerd. Dit is niet logisch en niet wenselijk. Boni op de niet-beheersbare kosten moeten worden teruggegeven aan de klanten. Het artikel moet m.a.w. slaan op tekorten (mali) en overschotten (boni) m.b.t. **beheersbare kosten**.
- ▀ Ten gronde kan men zich de vraag stellen of het wel aan de **wetgever** toekomt om dit zo op te leggen aan de distributienetbeheerders, en niet eerder aan de regulator.
- ▀ (detail) **foute verwijzing** in art. 34 naar hoofdstuk V van titel XV. Dit moet hoofdstuk III zijn.

3 Overige bepalingen

Hierna formuleren de SERV en de Minaraad hun bemerkingsen bij de belangrijkste overige artikels. Voorafgaandelijk wordt telkens eerst het voorstel van het voorontwerp toegelicht.

3.1 Opheffing gratis kWh

Voorontwerp van decreet

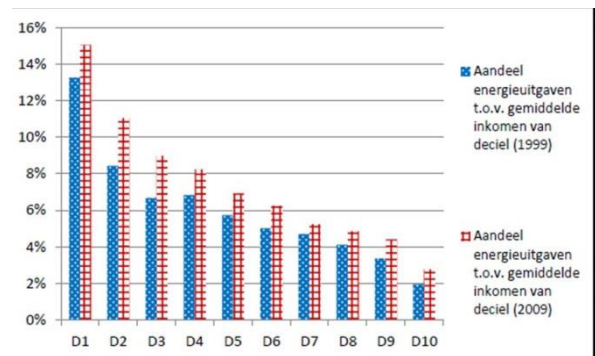
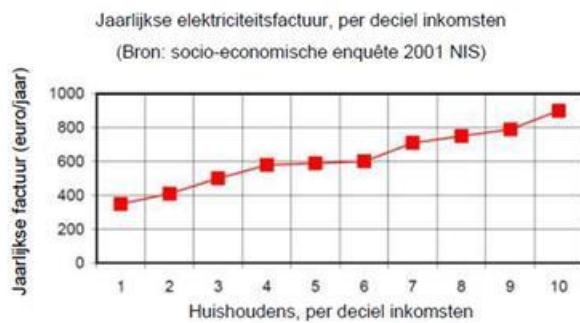
Het voorontwerp schrapt de regeling rond de ‘**gratis**’ kWh elektriciteit vanaf 1 januari 2016. Dit werd reeds eerder door de Vlaamse regering beslist in het Vlaamse regeerakkoord.

Bemerkingen

- ▀ De raden nemen akte van de schrapping van de ‘**gratis**’ kWh elektriciteit.
- ▀ De raden vragen dat de effecten van de schrapping van de gratis kilowattuur worden bewaakt en becijferd, in het bijzonder voor de **sociaal kwetsbare groepen** waarvan een aantal gezinnen (i.c. gezinnen met een bovengemiddelde gezinsgrootte en een laag verbruik) als gevolg van de schrapping van de gratis kilowattuur wellicht te maken krijgt met een hogere elektriciteitsfactuur. Cijfers uit eerdere rapporten¹⁶ bevestigen dat deze sociale problematiek alle aandacht verdient (zie onderstaande figuren).

¹⁵ Zie <https://www.vlaamsparlement.be/commissies/commissievergaderingen/934944/verslag/935523>

¹⁶ Zie CREG, Studie (F)100610-CDC-972 : Studie betreffende de haalbaarheid van de invoering van een progressieve prijszetting van elektriciteit in België, 10 juni 2010, p. 22 en ULB/UA, Energiearmoede in België, december 2011.

- Remediëring daarvan moet volgens de raden niet gebeuren door een algemene regeling voor iedereen, maar zoals in eerdere adviezen gesteld, door specifieke, goed gerichte maatregelen voor de betrokken probleemgroep in afwachting van een (dringende) **omvattende aanpak van de (energie-)armoede** en totdat deze omvattende aanpak effectief is op het terrein. Die aanpak moet niet alleen kijken naar de elektriciteits- en gasfactuur, maar ook naar de stookoliefactuur en facturen voor steenkool, hout, gasflessen, ... én vooral naar de ruimere armoedeproblematiek. Ook zo'n aanpak moet gerichte maatregelen bevatten, in energiebeleid of erbuiten, op maat van de betrokken doelgroep. Ze moeten zowel preventief als curatief van aard zijn. Zo moeten specifieke maatregelen genomen worden om het energieverbruik en dus de energiekosten bij deze kwetsbare doelgroepen structureel te verminderen. Daarnaast moeten de bestaande sociale openbare dienstverplichtingen geëvalueerd worden op hun effectiviteit en efficiëntie inzake het bereiken van de bedoelde doelgroepen.
- De afschaffing van de 'gratis' kWh elektriciteit is volgens de raden bovendien, zoals eerder gesteld, een geschikt moment om de **discussie te voeren** over de financiering van het energiebeleid en tariefstructuren, en de impact hiervan op de verschillende stakeholders (diverse gebruikers, producenten, leveranciers, netbeheerders). In het bijzonder gaat het dan ook over de eventuele zin en rol van een progressieve prijszetting van energie voor huishoudelijke gebruikers of van prijszetting in functie van het moment waarop wordt verbruikt. De raden herhalen hun vraag om deze discussies dringend te voeren (cf. supra).
- De memorie van toelichting stelt dat aan de vastgestelde rechten voorafgaand aan de opheffing niet wordt geraakt. Wat 2014 en 2015 betreft, betekent dit nog steeds dat, voor zover dit nog niet gebeurd is, de geldelijke tegenwaarde van de gratis hoeveelheid elektriciteit door de leverancier in mindering wordt gebracht op de eerste afrekeningsfactuur die de titularis van het afname punt jaarlijks ontvangt. De raden vragen dat de nodige **overgangsmodaliteiten** worden voorzien voor onterecht of onvoldoende toegekende gratis kilowattuur vóór 1 januari 2016 zodat discussies achteraf over rechtzettingen vermeden worden. Het gaat dan zowel om rechtzettingen op vraag van de klant ten aanzien van de leverancier als om rechtzettingen tussen de netbeheerders en de leverancier.
- De memorie van toelichting gaat tevens in op de **verjaringstermijnen** van schulden voor elektriciteit en aardgas. Hierover bestaat blijkbaar juridische discussie. De raden vragen dat die wordt uitgeklaard zodat verschillende interpretaties door de rechtbanken en hoven in België worden vermeden.

3.2 Wijzigingen decreet Intergemeentelijke Samenwerking

Voorontwerp van decreet

- Het voorontwerp stelt voor dat binnen de opdrachthoudende verenigingen die erkend zijn als distributienetbeheerder voor gas en/of elektriciteit uittreding ten gevolge van een **gebiedsuitwisseling** mogelijk is. Voorwaarde is dat de gemeente en de betrokken opdrachthoudende verenigingen daarmee instemmen en afspraken hebben over de modaliteiten tot uitvoering ervan (art. 2).

De vaststelling is immers dat in 13 gemeenten het distributienetbeheer opgesplitst is tussen verschillende distributienetbeheerders (Eandis voor elektriciteit en Infrac voor gas of omgekeerd), in 3 gemeenten het distributienetbeheer geldt voor een deel van de gemeente, of dat gemeenten erg 'excentrisch' en ver afgelegen gelegen zijn t.o.v. de overige gemeenten in beheer van een distributienetbeheerder (zgn. eilanden, bv. Zelzate als enige bij Infrac in Oost-Vlaanderen). Door de mogelijkheid van gebiedsuitwisseling binnen de opdrachthoudende verenigingen hoopt men efficiëntiewinsten en een betere dienstverlening te realiseren.

- Het voorontwerp stelt tevens voor dat de Vlaamse Regering op verzoek van de algemene vergadering van de opdrachthoudende verenigingen kan instemmen om (...) éénmalig en bij gemotiveerd besluit dat de einddatum van de **statutaire duur verschoven** wordt naar 9 november 2019. Voorwaarde is dat dit op verzoek van drie vierden van het aantal gemeenten en met een meerderheid van drie vierden van de stemmen gebeurt, op basis van een omstandig verslag dat de noodzaak van het verzoek aantoonst (art. 3)

Hiermee wil men het mogelijk maken dat gemeenten hun deelname aanhouden tot op 9 november 2019, de datum waarop het merendeel van de opdrachthoudende verenigingen zijn statutaire eindduur kent, en niet verplicht worden om eerder al een keuze te maken. De reden is dat de komende maanden belangrijke wijzigingen (o.a. fusies) worden aangekondigd in de organisatie van distributienetbeheer voor gas en elektriciteit in Vlaanderen. Men vindt het niet wenselijk dat gemeenten zich over de toekomstige invulling van hun deelnemerschap moeten uitspreken tijdens een periode van instabiliteit en onzekerheid. Na 9 november 2019 kunnen dan de gemeenten in elk geval opnieuw volledig vrij hun keuze maken.

Bemerkingen

- De raden hebben **geen specifieke bemerkingen** bij de voorgestelde artikels.
- De raden wijzen er wel op dat de **discussie over de organisatie van het Vlaams distributienetbeheer** die de komende maanden en jaren zal worden gevoerd uitermate belangrijk is, en in het bijzonder ook heel wat belangrijke maatschappelijke aspecten bevat. Bijgevolg dringen de raden erop aan dat deze discussie niet louter tussen netbeheerders onderling en met de lokale en Vlaamse politieke actoren worden gevoerd, maar voorwerp uitmaakt van een transparant en onderbouwd debat (conceptnota, advies- en consultatieproces, ...).

De raden verwijzen terzake naar het advies van 10 juni 2013 als reactie op het voorstel van decreet houdende de oprichting van een Vlaams Energiedistributienetbedrijf. Daarin werd o.a. gesteld dat het **debat grondig en genuanceerd** moet worden gevoerd en dat men niet

overtuigd is dat een fusie veel extra efficiëntiewinsten zal opleveren en een fusie ook nadelen kan hebben. De voor- en nadelen van de diverse opties moeten in kaart worden gebracht en onderling worden vergeleken (cf. RIA methodologie)¹⁷.

De raden wijzen er in dat verband tevens op dat het kader waarbij steden en gemeenten om de 18 jaar een keuze kunnen maken tussen distributienetbeheerders of twee werkmaatschappijen (en bij gewestoverschrijdende distributienetbeheerders om de 30 jaar) dateert van de periode waar er nog geen vrijmaking van de energiemarkt was (met nieuwe rollen en taken), geen uitgebreide (Europese, federale en Vlaamse) regelgeving en geen onafhankelijke energieregulators. Deze **sterk geëvolueerde en evoluerende energiemarkt** moet meegenomen worden in de discussie over de toekomstige organisatie en rollen van de netbeheerders.

3.3 Procedure technisch reglement

Voorontwerp van decreet

Het voorontwerp wijzigt de **procedure voor de opmaak van het technisch reglement** op voor het beheer van het elektriciteitsdistributienet, het aardgasdistributienet en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Voortaan moet de VREG, na voorafgaandelijk stakeholdersoverleg, het ontwerp van reglement ter consultatie aan de marktpartijen voorleggen. Pas nadien kan het ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering worden overgemaakt.

Bemerkingsen

- De raden **verwelkomen de voorgestelde wijziging**, die aansluit bij eerdere vragen van om de transparantie en publieke consultatie beter te regelen¹⁸.

3.4 Berekening onrendabele toppen

Voorontwerp van decreet

Volgens het huidige decreet wordt de berekening van de onrendabele top voor nieuwe projecten uitgevoerd volgens een vastgelegde methodiek. De berekening wordt uitgevoerd voor projecten met startdatum tijdens de volgende drie kalenderjaren. Omdat deze berekening een voorspelling is waarbij geen enkele zekerheid of accuraatheid kan worden geboden, biedt volgens de memorie van toelichting een berekening voor de volgende drie kalenderjaren geen meerwaarde. Het voorontwerp van decreet stelt daarom voor om deze verplichting af te schaffen.

Daarnaast wordt voorgesteld om de actualisatiefrequentie van de berekening van de onrendabele top voor PV-installaties te verminderen en gelijk te trekken met deze van andere technologieën.

Bemerkingsen

- De raden vragen nadere motivering van het voorstel om de actualisatiefrequentie van de berekening van de onrendabele top voor PV-installaties te verminderen, te meer gezien de

¹⁷ <http://www.serv.be/serv/publicatie/advies-oprichting-vlaams-energiedistributienetbedrijf>

¹⁸ Zie <http://www.serv.be/serv/publicatie/advies-over-de-vreg>

kleinschalige PV-installaties worden geschrapt als projectcategorie en de actualisaties dus enkel nog moeten gebeuren voor grootschalige PV-installaties¹⁹. Bovendien was er een goede reden voor de huidige actualisatiefrequentie (de marktontwikkelingen van nabij opvolgen om oversubsidiëring te vermijden) en blijft dit voor de raden belangrijk gezien de PV-markt nog steeds in evolutie is.

3.5 Energieprestatieregelgeving

Voorontwerp van decreet

Het voorontwerp bevat **diverse wijzigingen** m.b.t. de databanken, de rechtsgronden voor het opleggen van de verplichtingen om over een energieprestatiecertificaat te beschikken, om dit certificaat bij verkoop en verhuur over te dragen aan koper of huurder, en de administratieve geldboetes wegens het niet naleven van de verplichtingen, de toegang tot de energieprestatiedatabank, de toezichtsbevoegdheden van de verschillende door de Vlaamse Regering aangewezen instanties, enz.

Bemerkingen

- ▀ De voorgestelde wijzigingen betreffen kleinere aanpassingen, die niet wegnemen dat er ook belangrijke andere verbeteringen nodig zijn aan de energieprestatieregelgeving en het beleid terzake. Zo menen de raden dat het opleggen van boetes slechts het sluitstuk mag zijn van een hele kwaliteitsbewakingsketen zodat fouten tot een minimum worden herleid. Dit impliceert ook een goede opleiding, gebruiksvriendelijke software, duidelijke richtlijnen, etc.²⁰
- ▀ (detail) **foute verwijzing** in art. 38 1° naar art. 4, 3°. Dit moet art. 4, 2° zijn (Inwerkingtreding is gelinkt aan de hervorming van het erkenningensysteem van energiedeskundigen).

¹⁹ SERV, Minaraad (2015). Advies Ontwerp BVR projectcategorieën GS en WKK, 23 maart 2015

²⁰ SERV, Minaraad (2013). Advies over de aanpassing van de energieprestatieregelgeving, 26 september 2013

1 4 Bijlage 1: Analyse en opmerkingen richtsnoeren tariefregulering

decreet	memorie	EU RL 2009/72/EG	EU RL 2012/27/EU	federaal	Vragen
1° de tariefmethodologie is volledig en transparant, zodat het voor de distributienetbeheerders mogelijk is om hun tariefvoorstellen op basis van de tariefmethodologie op te stellen. Ze bevat de elementen die verplicht zijn in het tariefvoorstel. Ze definieert rapporteringsmodellen die de distributienetbeheerders moeten gebruiken;		De taken van de NRI zijn o.a. het vaststellen of goedkeuren, volgens transparante criteria, van transmissie- of distributietarieven of de berekeningsmethodes hiervoor		De tariefmethodologie moet rapporteringsmodellen definiëren	
2° de tariefmethodologie stelt het aantal jaren vast van de reguleringsperiode die aanvangt op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin de VREG de tariefmethodologie heeft vastgesteld;				De tariefmethodologie moet het aantal jaren van de gereuleerde periode die aanvangt op 1 januari vastleggen.	
3° de criteria voor de verwerping van kosten zijn niet-discriminerend en transparant;		Transparantie en niet-discriminatie (overweging (32) DER en (23) DGR)		De tariefmethodologie moet niet-discriminerende en transparantie criteria gebruiken voor de verwerping van bepaalde kosten.	
4° de tarieven zijn niet-discriminerend en proportioneel;		De NRI is bevoegd om zo nodig van de transmissie- en distributiesysteembeheerders te verlangen dat zij de voorwaarden wijzigen, met inbegrip van de in dit artikel bedoelde tarieven of methoden om ervoor te zorgen dat deze evenredig zijn en op niet-discriminerende wijze worden toegepast		De tarieven moeten niet-discriminerend en proportioneel zijn en een transparante toewijzing van de kosten in acht nemen.	Proportioneel in welk opzicht? Dit is ook een belangrijke vraag in het licht van de discussie over de verdeling van kosten en baten (cf. deel 2.1. van het advies) Waarom werd een transparantie toewijzing van de kosten in acht nemen (cf. federaal) niet overgenomen?
5° de tarieven zijn een afspiegeling van de werkelijk gemaakte kosten, voor zover deze overeenkomen met die van een efficiënte en		weerspiegeling van de kosten (overweging (36) DER en (32) DGR)		De tariefmethodologie moet het mogelijk maken om op efficiënte wijze het geheel van de kosten te dekken die noodzakelijk of efficiënt	Welk gevolg heeft dit richtsnoer voor de huidige praktijk? Er is momenteel (huidige tariefmethodologie) immers geen benchmarking

Tarievendecreet en diverse bepalingen energie

structureel vergelijkbare distributienetbeheerder;				zijn voor de uitvoering van de wettelijke of reglementaire verplichtingen die op de distributienetbeheerders rusten alsook voor de uitoefening van hun activiteiten De tariefmethodologie moet het mogelijk maken voor de DNB wiens efficiëntie rond het marktgemiddelde ligt om de totaliteit van zijn kosten en een normale vergoeding van de kapitalen in te vorderen.	die verwijst naar een "hypothetisch" efficiënte DNB of structureel vergelijkbare DNB. Er is enkel een relatieve positionering in de totale niet-exogene sectorkosten
6° de tarieven strekken ertoe een juist evenwicht te bieden tussen de kwaliteit van de gepresteerde diensten en de prijzen die door de netgebruikers worden gedragen;				De tarieven moeten zorgen voor een juist evenwicht tussen de kwaliteit van de gepresteerde diensten en de prijzen die door de eindafnemers worden gedragen	
7° de verschillende tarieven worden gevormd op basis van een uniforme structuur op het grondgebied dat de distributienetbeheerder beheert. In geval van fusie van distributienetbeheerders of wijzigingen kunnen tot 9 november 2019 in elke geografische zone verschillende tarieven verder worden toegepast op vraag van de voormalige distributienetbeheerder van die zone;				De tarieven moeten uniform zijn op het grondgebied dat door het net van de DNBs bediend wordt.	Is onduidelijk. Toelichting ontbreekt. Federale richtsnoeren spraken van uniforme tarieven, Vlaamse richtsnoeren over uniforme structuur... Betekent dit dat verdere differentiatie mogelijk wordt / wenselijk wordt geacht (op welk niveau dan?) of betekent dit net het omgekeerde, nl. dat men streeft naar uniforme tarieven over de grondgebieden van de netbeheerders heen (cf. passage fusie die erop volgt) In de passage over fusie wordt wel gesproken over tarieven en niet over structuur
8° de vergoeding van in de gereguleerde activa geïnvesteerde kapitalen moet		deze tarieven of methoden maken het mogelijk dat de noodzakelijke investeringen in		De tariefmethodologie moet o ervoor zorgen dat de normale vergoeding van in	Toelichting ontbreekt

Tarievendecreet en diverse bepalingen energie

de distributienetbeheerder toelaten om de noodzakelijke investeringen te doen voor de uitoefening van zijn opdrachten en maakt een toegang tot kapitaal mogelijk;		de netten op een zodanige wijze worden uitgevoerd dat deze investeringen de levensvatbaarheid van de netten kunnen waarborgen.		de geregleerde activa geïnvesteerde kapitalen de netbeheerder toelaat om de noodzakelijke investeringen te doen voor de uitoefening van zijn opdrachten.	
9° de kosten voor de openbare dienstverplichtingen die worden opgelegd door of krachtens het decreet, en die niet worden gefinancierd door belastingen, taksen, subsidies, bijdragen en heffingen, worden op een transparante en niet-discriminerende wijze verrekend in de tarieven na controle door de VREG;	De tariefmethodologie zal het de distributienetbeheerders mogelijk maken om de door overheid opgelegde extra taken volledig vergoed te zien. Dit doet geen afbreuk aan de mogelijkheid van de VREG om de hiervoor gemaakte kosten te controleren op hun noodzakelijkheid en efficiëntie, wat onder meer kan door de prestaties van de distributienetbeheerders met elkaar te benchmarken.			De tariefmethodologie moet ervoor zorgen dat de nettokosten voor de ODVs die worden opgelegd door de wet, het decreet of de ordonnantie en hun uitvoeringsbesluiten, en die niet worden gefinancierd door belastingen, taksen, bijdragen en heffingen op een transparante en niet-discriminerende wijze worden verrekend in de tarieven.	Zie opmerkingen in deel 2.2 van het advies
10° de tariefmethodologie bepaalt de nadere regels voor de integratie en controle van gestrande kosten die in de tarieven kunnen worden opgenomen. De gestrande kosten bestaan uit de lasten voor het niet-gekapitaliseerde aanvullend pensioen of het pensioen van de publieke sector, die worden betaald aan personeelsleden die een geregleerde distributieactiviteit hebben verricht, die verschuldigd zijn krachtens statuten, collectieve arbeidsovereenkomsten of andere voldoende geformaliseerde overeenkomsten, die werden goedgekeurd vóór 30 april 1999, of die worden betaald aan hun rechthebbenden of vergoed aan hun werkgever door een distributienetbeheerder, die in de tarieven kunnen worden opgenomen;				De tariefmethodologie moet de nadere regels bepalen voor de integratie en controle van de gestrande kosten bestaande uit de niet-gekapitaliseerde lasten voor het aanvullend pensioen of het pensioen van de publieke sector die in de tarieven kunnen worden opgenomen.	Toelichting ontbreekt

Tarievendecreet en diverse bepalingen energie

<p>11° de tariefmethodologie bepaalt de wijze van vaststelling van de positieve of negatieve saldi van de kosten, vermeld in 9° en 10°, en andere kosten of inkomsten die worden gerecupereerd of teruggegeven via de tarieven;</p>				<p>Bij de uitoefening van haar tariefbevoegdheid moet de CREG de kosten vaststellen voor de bepaling van de positieve of negatieve saldi waarvan zij de verdeling bepaalt voor de volgende gereguleerde periode</p>	
<p>12° de productiviteitsinspanningen die aan de distributienetbeheerders worden opgelegd mogen op korte en op lange termijn noch de veiligheid van personen en goederen noch de continuïteit van de levering in het gedrang brengen;</p>				<p>De tariefmethodologie moet ervoor zorgen dat de productiviteitsinspanning die eventueel aan de DNBs worden opgelegd op korte of op lange termijn noch de veiligheid van personen en goederen noch de continuïteit van de levering niet in het gedrang brengen.</p>	
<p>13° de kruissubsidiëring tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten is niet toegestaan;</p>		<p>Waken dat er geen kruissubsidies zijn tussen activiteiten met betrekking tot transmissie, distributie en levering (opm: niet zozeer betrekking op de tarieven maar de algemene structuur en werking)</p>		<p>De tariefmethodologie moet ervoor zorgen dat er geen kruissubsidiëring kan zijn tussen gereguleerde en niet gereguleerde activiteiten.</p>	
<p>14° de tariefmethodologie moedigt de distributienetbeheerders aan om hun efficiëntie te verbeteren, de integratie van de markt en de bevoorradingszekerheid te bevorderen en aan onderzoek en de ontwikkeling te doen die nodig zijn voor hun activiteiten.</p> <p>Daarbij wordt onder andere rekening gehouden met de uitvoering van hun investeringsplannen;</p>	<p>Een richtsnoer bevordert de efficiëntie van de distributienetbeheerders. Dat is ook logisch want de Richtlijnen 2009/72/EG en 2009/73/EG vragen uitdrukkelijk dat de regulerende instanties bij de vaststelling of goedkeuring van de tarieven ervoor zorgen dat de distributienetbeheerders passende stimulansen krijgen, zowel op korte als op lange termijn, om de efficiëntie te verbeteren.</p>	<p>Bij de vaststelling of goedkeuring van de tarieven of methoden en de balanceringsdiensten zorgt de NRI ervoor dat de transmissie- en distributiesysteembeheerders passende stimulansen krijgen, zowel op korte als op lange termijn, om de efficiëntie te verbeteren, de marktintegratie en de leverings- en voorzieningszekerheid te versterken en verwante onderzoeksactiviteiten te ondersteunen.</p>		<p>De tariefmethodologie moet leiden tot tarieven die de distributienetbeheerders aanmoedigen om de prestaties te verbeteren, de integratie van de markt en de bevoorradingszekerheid te bevorderen en aan onderzoek en ontwikkeling te doen die nodig zijn voor hun activiteiten</p> <p>De tariefmethodologie moet de evenwichtige ontwikkeling van de distributienetten mogelijk maken, in overeenstemming met de verschillende investeringsplannen van de distributienetbeheerders,</p>	

Tarievendecreet en diverse bepalingen energie

				zoals deze in voorkomend geval zijn goedgekeurd door de bevoegde regionale overheden	
15° de structuur van de tarieven bevordert het rationeel gebruik van energie en weerspiegelt de kosten van de infrastructures;		weerspiegeling van de kosten (overweging (36) DER en (32) DGR)	Niet letterlijk, wel indirect in de RL vermeld.	De tarieven zelf moeten in hun tariefstructuur het rationeel gebruik van energie en infrastructuur bevorderen	In de Federale richtsnoeren was sprake van tariefstructuren die rationeel gebruik van infrastructuur moeten bevorderen; In de Vlaamse richtsnoeren daarvan gemaakt 'tariefstructuur die de kosten van de infrastructures weerspiegelt' Waarom dit verschilt? (lijkt ook wat dubbel met 5°) Wat wordt bedoelt met 'weerspiegelt de kosten'?
16° de tarieven zijn een realistische weergave van de kostenvoordelen die kunnen voortvloeien uit de aansluiting op en het gebruik van het distributienet door installaties die gebruik maken van hernieuwbare energiebronnen en gedistribueerde opwekking;	De richtsnoeren 15°, 16° en 17° betreffen de omzetting van een aantal bepalingen inzake distributienettarieven volgend uit de Richtlijn 2012/27/EU en de Richtlijn 2009/28/EG.		Nettarieven weerspiegelen de kostenbesparingen in netten die worden behaald vanuit (...) gedistribueerde opwekking, waaronder besparingen door het verlagen van de leveringskosten of van netinvesteringen en een betere werking van het net.		
17° de tarieven weerspiegelen de kostenbesparingen in distributienetten die worden behaald vanuit maatregelen die passen binnen het vraagzijdebeheer en kunnen een dynamische prijsstelling voor afnemers ondersteunen;	DNtarieven moeten kostenbesparingen die behaald worden uit vraagzijde- en vraagresponsmaatregelen en gedistribueerde opwekking weerspiegelen (waaronder besparingen door het verlagen van de leveringskosten of van de netinvesteringen een betere werking van het distributienet) Tarieven kunnen een dynamische prijsstelling ondersteunen voor vraagresponsmaatregelen door afnemers. Met producenten wordt alle decentrale productie	(...de transmissie- en distributietarieven zijn niet-discriminerend en vormen een weerspiegeling van de kosten, en houden rekening met de op lange termijn, marginale vermeden netkosten van gedistribueerde productie en vraagzijde maatregelen) rekening houden met de marginale vermeden netkosten van gedistribueerde productie en vraagzijdebeheersmaatregelen	Nettarieven weerspiegelen de kostenbesparingen in netten die worden behaald vanuit vraagzijde en vraagresponsmaatregelen en gedistribueerde opwekking, waaronder besparingen door het verlagen van de leveringskosten of van netinvesteringen en een betere werking van het net. Netwerk- of eindgebruikerstarieven kunnen een dynamische prijsstelling ondersteunen		

Tarievendecreet en diverse bepalingen energie

	bedoeld, waaronder hernieuwbare energie en kwalitatieve WKK.		voor vraagresponsmaatregelen door eindafnemers, zoals: a)tarieven op het moment van verbruik; b)prijsstelling tijdens extreme piekmomenten; c)realtime prijsstelling, en d)piekvoordelen.		
18° de tarieven voor de distributie van elektriciteit kunnen prikkels geven voor de deelname van afnemers en producenten aan het aanbod op georganiseerde elektriciteitsmarkten en voor de levering van ondersteunende diensten;	<p>De tarieven mogen de DNBs ook niet beletten om afnemers ondersteunende diensten te laten leveren, om hen, net als gedistribueerde opwekking, deel te laten nemen aan georganiseerde elektriciteitsmarkten.</p> <p>In richtsnoer 18° wordt met producenten alle decentrale productie bedoeld, waaronder hernieuwbare energie en kwalitatieve WKK.</p>		<p>De lidstaten zijn verplicht om prikkels in de transport- en distributietarieven op te heffen die de algehele efficiëntie aantasten van de productie, het transport, de distributie en de levering van elektriciteit of die de marktdeelname van de vraagrespons in verband met de belangerings- en nevendiensten kunnen belemmeren.</p> <p>Netregulering en nettarieven beletten netbeheerders of energiedetailhandelaren niet systeemdiensten beschikbaar te stellen voor vraagresponsmaatregelen, vraagbeheer en gedistribueerde opwekking op georganiseerde elektriciteitsmarkten, met name: a)verschuiven van de belasting van piekperioden naar dalperioden omdat de eindafnemer rekening houdt met de beschikbaarheid van hernieuwbare energie, energie uit warmtekrachtkoppeling en verspreide opwekking; b)energiebesparing vanuit de vraagrespons van</p>		<p>Waarom wordt afgeweken van de Europese regelgeving? De Europese richtlijnen gaan eerder uit van het opheffen van prikkels die deelname belemmeren of verhinderen; De voorgestelde Vlaamse tekst is geschreven vanuit de andere richting, namelijk het bieden van prikkels.</p>

Tarievendecreet en diverse bepalingen energie

			<p>verspreide verbruikers door energieaggregators; c)vermindering van de vraag resulterend uit energie-efficiëntiemaatregelen die door aanbieders van energiediensten met inbegrip van bedrijven die energiediensten leveren, zijn genomen; d)de aansluiting op en verdeling van opwekkingsbronnen op lagere spanningsniveaus; e)de aansluiting van opwekkingsbronnen vanuit een locatie dichterbij het verbruik, en f)energieopslag.</p>		
<p>19° kosten die buiten de invloedssfeer van de netbeheerder vallen worden als niet beheersbaar beschouwd, hierbij worden kosten voor de uitvoering van openbare dienstverplichtingen die tijdens de periode bijkomend worden opgelegd voor de duur van die periode ook als niet beheersbaar beschouwd;</p>	<p>De kosten die buiten de invloedssfeer van de netbeheerder vallen worden als niet beheersbaar beschouwd. Hierbij worden kosten voor de uitvoering van openbare dienstverplichtingen die tijdens de periode bijkomend worden opgelegd voor de duur van die periode ook als niet beheersbaar beschouwd. Ook de belastingen die de netbeheerder dient te betalen (vennootschapsbelasting,...) ligt buiten de invloedssfeer van de netbeheerder en dient zodoende als niet-beheersbaar te worden beschouwd</p>			<p>De tariefmethodologie moet de belastingen, taksen en bijdragen van alle aard en toeslagen die worden opgelegd door de wet, het decreet of de ordonnantie en hun uitvoeringsbesluiten automatisch toevoegen aan de tarieven en binnen de termijnen die worden bepaald door de procedure van invoering en goedkeuring van de tarieven</p>	<p>Ded problematiek lijkt niet opgelost door dit richtsnoer: wie definieert wat endoogeen of exoogeen is?</p> <p>De memorie stelt dat ook de belastingen die de netbeheerder dient te betalen (vennootschapsbelasting,...) buiten de invloedssfeer van de netbeheerder liggen en zodoende als niet-beheersbaar dienen te worden beschouwd. Dat is in strijd met wat de VREG eerder stelde.</p> <p>Kan er geen onderscheid gemaakt worden tussen oorsprong van winst? Overschot op beheersbare kosten gaat als winstuitkering naar aandeelhouders; Overschot op niet-beheersbare kosten gaat in mindering van tarieven</p>
<p>20° Distributienettarieven worden hervormd tot een</p>	<p>De inwerkingtreding van richtsnoer 20 van artikel 4.1.32.</p>				<p>Zie opmerkingen in het advies, deel 2.2.</p>

Tarievendecreet en diverse bepalingen energie

<p>zuiver netgerelateerd tarief per doelgroep dat de capaciteit die een klant reserveert reflecteert. De tarieven zijn kostenreflectief voor afname en injectie, houdt rekening met de kosten voor aanleg en gebruik van het net en regionaal objectiveerbare verschillen worden geïntegreerd.</p>	<p>§1 wordt gedelegeerd aan de Vlaamse regering.</p>				<p>Aanvullend: richtsnoer 20 is niet geargumenteed</p> <p>Het is niet aangewezen om een 'hervorming' te formuleren als richtsnoer</p> <p>Wat wordt hier bedoeld met 'zuiver netgerelateerd tarief'? Wat betekent gebaseerd op capaciteit die klant reserveert? Geldt dat voor alle tariefcomponenten? Wat wil 'kostenreflectief' hier zeggen? Wat betekent 'regionaal objectiveerbare verschillen worden geïntegreerd' concreet ?</p> <p>Taalkundig niet correct: 'tarieven houdt'</p>
			<p>De lidstaten kunnen onderdelen van regelingen en tariefstructuren met een sociale doelstelling voor netgebonden energietransport en – distributie toestaan, mits de versturende effecten voor het transport- en distributienet tot het nodige minimum beperkt blijven en niet onevenredig zijn ten opzichte van de sociale doelstellingen.</p>		<p>Waarom ontbreekt de sociale component in de richtsnoeren?</p>

5 Bijlage 2: Wettelijke bepalingen en richtsnoeren in enkele andere landen

De interpretatieve nota van de Europese Commissie van 22 januari 2010 preciseert dat de bevoegdheden van de nationale reguleringsinstantie inzake tariefmethodologie en/of tarieven niet de mogelijkheid voor de Lidstaten uitsluit om hiervoor richtlijnen te voorzien. Niet alle lidstaten lijken dat gedaan te hebben.

Hieronder wordt louter ter informatie weergegeven wat het SERV-Secretariaat binnen de korte beschikbare tijd heeft teruggevonden in enkele andere landen.

Nederland

Gaswet²¹

De tarieven voor het transport van gas en voor de dat transport ondersteunende diensten, alsmede de tarieven voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt, worden vastgesteld rekening houdend met de volgende aspecten:

- De tariefmethode geldt voor een periode van tenminste drie en ten hoogste vijf jaar.
- De Autoriteit Consument & Markt (hierna ACM) stelt voor iedere netbeheerders afzonderlijk de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, de kwaliteitsterm, en het rekvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld, vast.

Verder stelt de ACM de tariefstructuren en de voorwaarden vast met inachtneming van:

- het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders en de resultaten van het overleg
- het belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de gasvoorziening;
- het belang van de ontwikkeling van het handelsverkeer op de gasmarkt;
- het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van netgebruikers;
- het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders, en
- het belang van het op een objectieve, transparante en niet-discriminatoire wijze in evenwicht houden van het landelijk gastransportnet en op een wijze die de kosten weerspiegelt;
- verordening 715/2009;
- de richtlijn.

De netbeheerder stuurt een voorstel van tarieven door aan de ACM, met inachtneming van:

- het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken;
- de tariefstructuren vastgesteld door de ACM;
- de door de AMC vastgestelde korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, de kwaliteitsterm, en het rekvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld;
- de formules opgenomen in de Gaswet;
- de gemaakte kosten voor investeringen voor zover deze kosten doelmatig (ACM stelt beleidsregels voor betreffende de beoordeling van doelmatigheid) zijn;
- het totaal van gemaakt kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor voordien nog geen netbeheerder was aangewezen en voor investeringen tot aanpassingen van dat verworven net, voor zover deze kosten doelmatig (ACM stelt beleidsregels voor betreffende de beoordeling van doelmatigheid) zijn.

²¹ http://wetten.overheid.nl/BWBR0011440/geldigheidsdatum_30-04-2015

Elektriciteitswet

De tarieven voor diensten ter uitvoering van de taken, die toegewezen zijn aan de netbeheerders, worden vastgesteld rekening houdend met de volgende aspecten²²:

De ACM stelt na overleg:

- ten aanzien van de taken, die toegewezen zijn aan de netbeheerders, met inachtneming van het belang dat door middel van marktwerking ten behoeve van afnemers de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd en rekening houdend met het belang van voorzieningszekerheid, duurzaamheid en een redelijke rendement op investeringen, voor netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, de methode vast tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, van de kwaliteitsterm en van het rekvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;
- voor elke taak, toegewezen aan de netbeheerders, met inachtneming van het belang dat de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van uitvoering van deze taken worden bevorderd, en rekening houdend met het belang van voorzieningszekerheid, duurzaamheid en een redelijk rendement op investeringen, de methode van regulering vast voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet.

De tariefmethode geldt voor een periode van tenminste drie en ten hoogste vijf jaar.

Verder stelt de ACM de tariefstructuren en de voorwaarden vast met inachtneming van

- het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders en de resultaten van het overleg
- het belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de elektriciteitsvoorziening,
- het belang van de bevordering van de ontwikkeling van het handelsverkeer op de elektriciteitsmarkt,
- het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van afnemers
- het belang van een goede kwaliteit van de dienstverlening van netbeheerders,
- het belang van een objectieve, transparante en niet discriminatoire handhaving van de energiebalans op een wijze die de kosten weerspiegelt,
- verordening 714/2009 en de richtlijn en,
- artikel 15 van richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG (PbEU 2012, L 315).

De ACM stelt ook voor iedere netbeheerders afzonderlijk de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, de kwaliteitsterm, en het rekvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld, vast.

De netbeheerder stuurt een voorstel van tarieven door aan de ACM, met inachtneming van:

- het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken;
- de tariefstructuren vastgesteld door de ACM;
- de door de AMC vastgestelde korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, de kwaliteitsterm, en het rekvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld;
- de formules opgenomen in de Elektriciteitswet;
- de gemaakte kosten voor investeringen voor zover deze kosten doelmatig (ACM stelt beleidsregels voor betreffende de beoordeling van doelmatigheid) zijn;
- het totaal van gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor voordien nog geen netbeheerder was aangewezen en voor investeringen tot aanpassingen van dat verworven

²² http://wetten.overheid.nl/BWBR0009755/geldigheidsdatum_30-04-2015

net, voor zover deze kosten doelmatig (ACM stelt beleidsregels voor betreffende de beoordeling van doelmatigheid) zijn.

Verder worden er in de gaswet en de elektriciteitswet bepalingen opgenomen m.b.t. het verrekenen in de tarieven van de kosten van investeringen (bijzondere investeringen m.b.t. de aanleg of uitbreiding van het net) waarvoor volgens de Wet ruimtelijke ordening een inpassingsplan is vastgesteld. Zowel de Minister als de ACM beslissen of deze investering noodzakelijk is, waarna de ACM na goedkeuring de kosten van de investering in de tarieven verrekend.

Duitsland

Het Energiewirtschaftsgesetz²³ vermeldt dat het de bevoegdheid is van de regering met toestemming van de Bondsraad om een tariefmethodologie uit te werken op basis van een ontwerpvoorstel van de regulator (Bundesnetzagentur) en om te zetten in regelgeving²⁴ Verder stelt het Energiewirtschaftsgesetz het volgende:

- De Bundesnetzagentur moet het ontwerpvoorstel van de tariefmethodologie voorbereiden met de betrokkenheid van de deelstaten, de wetenschap en de betrokken economische sectoren, rekening houdend met internationale ervaringen. Het ontwerpconcept moet worden overgemaakt aan de betrokkene sectoren opdat zij de kans krijgen om hierop opmerkingen te formuleren. De ontvangen opmerkingen moeten gepubliceerd worden op het internet.
- De voorwaarden en tarieven voor nettoegang moeten passend, niet-discriminerend en transparant zijn en mogen niet minder gunstig zijn dan deze die de netbeheerders toepassen in vergelijkbare gevallen voor diensten geleverd binnen hun onderneming of aan de verbonden of geassocieerde ondernemingen en moeten daadwerkelijk en meetbaar gefactureerd worden.
- De tarieven worden berekend op basis van kosten van een bedrijfsvoering, die moet overeenkomen met de kosten van een efficiënt en structureel vergelijkbare netbeheerder rekening houdende met stimulans voor een efficiënte dienstverlening en een redelijk, competitief en voor risico gecorrigeerd rendement op kapitaal, in zover er niet wordt afgeweken van de kostengeoriënteerde tariefvorming volgens zoals deze is opgenomen in het Energiewirtschaftsgesetz. Zover de tarieven kostengeoriënteerd gevormd worden, mogen kosten en kostencomponenten, die volgens hun omvang niet concurrentieel zouden zijn, niet in aanmerking genomen worden.
- Om ervoor te zorgen dat de tarieven voor nettoegang, gebaseerd zijn op de kosten van een bedrijfsvoering zoals vermeld onder punt 3, kan de regulerende instantie op regelmatige tijdsintervallen een vergelijking uitvoeren van de tarieven voor nettoegang en de opbrengsten of kosten van een distributienetbeheerder. Zolang de tarieven kostengeoriënteerd zijn en goedgekeurd zijn, zal enkel een vergelijking van de kosten plaatsvinden.
- Voor de onder punt3 opgenomen kostengeoriënteerde tariefvorming moet er rekening gehouden worden met de resultaten van het vergelijkingsproces. Als uit de vergelijking blijkt dat de tarieven, opbrengsten of kosten van een netbeheerder voor een individueel netwerk of voor een netwerk in zijn geheel de gemiddelde tarieven, opbrengsten of kosten van vergelijkbare netbeheerders overschrijdt, dan wordt verondersteld dat zij niet voldoen aan een bedrijfsvoering zoals opgenomen onder punt 3
- De tariefregulering moet een bovengrens bevatten, op basis van de kosten verbonden aan de nettoegang of op basis van de totale inkomsten verkregen voor het verlenen de toegang tot aan het net, voor de regulatoire periode, waarbij rekening wordt gehouden met efficiëntierichtlijnen. Deze bovengrenzen en efficiëntierichtlijnen zijn gebaseerd op individuele distributienetbeheerders of groepen van distributienetbeheerders of van het gehele elektriciteits- of gasnet, of delen van het

²³ http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/enwg_2005/gesamt.pdf

²⁴ <http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/aregv/gesamt.pdf>

netwerk of van individuele netwerken. Daarnaast moeten deze bovengrenzen minstens voor het begin en het einde van de regulatoire periode te zijn voorzien. De richtlijnen voor groepen van netbeheerders vereisen dat netbeheerders objectief structureel vergelijkbaar zijn.

- De regulatoire periode mag niet korter zijn dan twee en niet langer zijn dan vijf jaar. De richtlijnen kunnen een evolutie (verschuiving) van de bovengrenzen voorzien binnen een regulatoire periode. De richtlijnen blijven binnen een regulatoire periode onveranderd tenzij er bijkomende lasten ontstaan ten gevolge van verplichtingen voorkomende uit de Erneubaren-Energien-Gesetz en de Kraft-Wärme Kopplungsgesetz, die niet onder de verantwoordelijkheid van de distributienetbeheerder vallen. Indien er bovengrenzen voor de tarieven voor nettoegang worden bepaald, dan moet daarbij rekening gehouden worden met de impact van de fluctuaties van de jaarlijkse consumptie op de totale inkomsten.
- Bij het bepalen van de bovengrenzen moet er een onderscheid worden gemaakt tussen beheersbare en niet-beheersbare kosten. De kosten voor de bouw, exploitatie of wijziging van de infrastructuur vallen ook onder de categorie van niet-beheersbare kosten. Verder gelden meerkosten voor de oprichting, de werking of de verandering van een ondergrondse kabel, in bepaalde situaties zoals opgenomen in de Energiewirtschaftsgesetz, als niet-beïnvloedbare kosten. In zoverre de specificaties betrekking hebben op groepen van netbeheerders, gelden de netbeheerders als structureel vergelijkbaar, die rekening houdend met structurele verschillen die aan een groep zijn toegewezen. De beïnvloedbare kosten worden bij het begin van een reguleringsperiode bepaald. Efficiëntierichtlijnen hebben enkel betrekking op beheersbare kosten. De bovengrenzen binnen een regulatoire periode moeten ook gecorrigeerd worden voor inflatie rekening houdende met een algemene sectorale productiviteitsfactor.
- De efficiëntierichtlijnen (onderneming specifiek of groep specifiek) die van toepassing zijn voor een regulatoire periode worden bepaald aan de hand van een efficiëntievergelijking rekening houdende met het huidige efficiëntieniveau van de respectievelijke netbeheerders, objectieve structurele verschillen, voor inflatie gecorrigeerde productiviteitsontwikkeling, de kwaliteit van de dienstverlening en de hieraan gerelateerd kwaliteitsnormen en wettelijke kader. Kwaliteitsnormen worden bepaald aan de hand van een beoordeling van de betrouwbaarheidsparameters of van netwerkprestatieparameters, bij dewelke ook rekening wordt gehouden met structurele verschillen. Bij het schenden van de kwaliteitsnormen kan de bovengrens voor het toegelaten inkomen worden gereduceerd. De efficiëntierichtlijnen moeten zodanig worden ontworpen en worden gespreid over de regulatoire periode zodat de getroffen netbeheerder of de groep van getroffen netbeheerders deze efficiëntierichtlijnen kunnen bereiken en overtreffen met de voor hem of hen beschikbare middelen. De methode ter bepaling van efficiëntierichtlijnen moet zo worden opgesteld dat een lichte verandering van de individuele parameters binnen de onderliggende methode, niet zal leiden tot een disproportionele veranderingen van de richtlijnen.

Verenigd Koninkrijk

Geen regelgeving teruggevonden; tariefregulering Ofgem op <https://www.ofgem.gov.uk/network-regulation-riio-model>

Frankrijk

De tarieven voor het gebruik van de distributienetten worden op een transparante en niet-discriminerende wijze bepaald om alle door de netbeheerder gedragen kosten te dekken voor zover deze overeenkomen met die van een efficiënte netbeheerder²⁵.

²⁵ Zie voor de volledige tekst

http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do;jsessionid=B64723C581F21C766A8D9FEC3E0864FB.tpdila14v_1?cidT exte=JORFTEXT000023974937&categorieLien=id

Deze kosten omvatten:

- alle kosten die voortvloeien bij de uitvoering van hun taken en de openbare dienstverplichtingen;
- de extra kosten die nodig zijn voor O&O om de transportcapaciteit van de elektriciteitsleidingen te verhogen, voornamelijk die voor de interconnectie met buurlanden en om hun uitzicht in de omgeving te verfraaien/verbeteren.

Het bepalen van de methodologie voor de tarieven voor het gebruik van de distributienetten is de taak van de regulator (CRE). De regulator kan in de methodologie een meerjarig kader voor de evolutie van de tarieven en passende stimulansen voorzien, zowel op korte als op lange termijn, om distributienetbeheerders aan te moedigen hun prestaties te verbeteren, in het bijzonder m.b.t. de kwaliteit van de stroomvoorziening, en om de integratie van een interne markt en de elektriciteitsvoorzieningszekerheid te bevorderen alsook om hun productiviteit te verhogen.

De regulator houdt bij de bepaling van de tarieven rekening met de richtlijnen van het energiebeleid.

De distributienetbeheerders implementeren mechanismen waardoor leveranciers aan hun klanten verschillende tarieven kunnen voorstellen die afhankelijk zijn van de tijd van het jaar of de perioden binnen een dag om netgebruikers ertoe aan te zetten hun verbruik te beperken gedurende perioden waarin het verbruik van alle netgebruikers het hoogst is.

De structuur en het niveau van de tarieven worden op een wijze toegepast die netgebruikers aanmoedigt om hun consumptie te beperken in perioden wanneer de consumptie van alle netgebruikers het hoogst is.